

Nyt fra DOFbasens Kvalitetsudvalg (DKU).

15-16/11 2008 havde DKU møde på Blåvand Fuglestation.

Størstedelen af mødet forløb med at behandle de observationer, som i de seneste års tid er sat til behandling af udvalgets medlemmer. DKUs opgave er at kvalitetssikre DOFbasens observationer, og mange af DOFbasens bidragydere er derfor blevet kontaktet af DKU. De fleste henvendelser fra DKU vedrører observationer, som på den ene eller anden vis afviger fra normalen. Oftest vil henvendelsen vedrøre en sjælden fugl, et usædvanligt antal eller en fænologisk usædvanlighed. I mange tilfælde drejer det sig om en fejlindtastning, men lige så ofte bliver sagen klaret med en tilføjelse i observationens kommentarfelt. Som hovedregel bør man altid skrive en bemærkning i kommentarfeltet, når man indtaster en observation, der afviger fra normalen. Bemærkningen skal formuleres således, at den forsvare den enkelte observations berettigelse som en del af DOFbasens materiale. Som regel vil man skrive, hvad der ledte til bestemmelsen (kendetegn, stemme, observationsforhold mm.) eller - i tilfælde hvor det gælder et usædvanligt antal - hvorledes optællingen blev udført.

DKU har i de sidste tre år haft 11.316 forskellige observationer til behandling. Af disse er 2460 observationer blevet forkastet. Det kan måske lyde af meget, men i betragtning af, at der er over 6,5 millioner observationer i DOFbasen er det faktisk temmelig få.

Forkastede observationer opfylder i reglen et af følgende punkter:

- Oplagte fejlindtastninger (eks. observationer fra år 0007).
- SU-arter forkastet af Sjældenhedsudvalget (eks. Kap Verdepetrel Gudhjem 12/10 2002).
- SU-arter aldrig behandlet af Sjældenhedsudvalget (eks. Lille Rørsanger Skagen 16-19/8 2007).
- Udokumenterede observationer (eks. Bjerglærke 5/7 2002 uden ledsagende kommentar).
- Observationer hvor DKU har fundet dokumentationen for dårlig (eks. Fiskeørn Furesø 5/2 2004 med kommentaren: "stor og lys med fisk i næbbet").

Især sidste punkt kan få sindene i kog hos DOFbasens bidragydere. Når DKU vurderer om en observation er tilstrækkeligt dokumenteret til at kunne indgå i DOFbasens materiale bliver dokumentationen altid vurderet i forhold til hvor usædvanlig observationen er. Der er således ikke en fast regel for hvorledes og hvor grundigt en usædvanlig observation skal dokumenteres. DKU vil dog til enhver tid opfordre til, at usædvanlige observationer ledsages af så uddybende kommentarer som overhovedet muligt.

Det skal fremhæves at forkastede observationer ikke forsvinder fra DOFbasen. De bliver blot "personliggjorte", således at kun observatøren selv kan se den forkastede observation.

Mulige fugle.

En del observatører indtaster fugle, som de ikke er helt sikre på. Normalt gøres der rede for usikkerheden i kommentarfeltet med bemærkninger som "sandsynlig" eller "ikke sikkert bestemt". Det giver imidlertid problemer når der laves søgninger og forskellige sammentællinger. Så tæller de "mulige" fugle nemlig med i ligeså høj grad som de sikkert bestemte og det er ikke hensigtsmæssigt.

Mulige fugle bør ideelt set kun indtastes på DOFbasen, hvis man bruger en af sp-mulighederne (eks. "Ryle sp"). I kommentarfeltet kan man så redegøre for hvilken art, man mistænker og hvorfor observationen ikke er sikker (eks. "mulig Kærløber set på stor afstand").

Alternativt kan man bruge den løsning, at man indtaster den mistænkte art, men indtaster antallet "0". I kommentarfeltet kan man så fortsat gøre rede for antal og årsag til usikkerheden omkring bestemmelse. På den måde bliver de "mulige" fugle ikke taget med i eventuelle sammentællinger og lign.

Subarter.

De såkaldte sub-arter (arter der markeres med grønt på observationssiden) har længe præsenteret et mindre problem for DOFbasen. Alt for få observatører husker nemlig at skrive bemærkninger i kommentarfeltet, der retfærdiggør bestemmelsen. Især svært bestemmelige arter som f.eks. Lille Stormsvale, Kongeædderfugl, Steppenhøg og Damklire er meget vigtige at kommentere. DKU har besluttet at gennemgå alle observationer af disse arter og vil i den forbindelse minde folk om altid at kommentere disse. Det er DKUs opfattelse, at de nævnte arter fejlbestemmes i en udstrækning, der kan skade det samlede forekomstbillede, hvorfor disse observationer i særlig grad har udvalgets bevågenhed.

Racebestemmelse.

I de senere år er det blevet mere udbredt at indtaste fugle, der også er racebestemt. Det er godt at indtaste omhyggeligt og en korrekt racebestemmelse er værdifuld. Det bør dog påpeges, at en forkert racebestemmelse kan have den stik modsatte effekt. Stormmåge, Sildemåge (især unge fugle), Træløber, Gransanger, Nøddekrige, Stenpikker, Stor Præstekrave er alle vanskelige at racebestemme. Nogle kan racebestemmes, hvis man har dem i hånden (dog ikke altid), og nogle af dem kan måske racebestemmes, hvis man ser dem godt. Det er dog langt fra nemt og der formodes at gemme sig flere fejlbestemmelser i det indtastede materiale af racebestemte fugle af de nævnte arter. Racebestemmelser bør derfor altid ledsages af fyldestgørende kommentarer, som retfærdiggør bestemmelsen.

Årstotal og lokalitet.

Der indtastes fortsat årstotaler under tilfældige datoer. Det er en dårlig ide. Det ødelægger forekomstbilledet for de enkelte arter, uanset hvilken dato og lokalitet de indtastes på/fra.

Der er desuden fortsat nogle, som vælger at indtaste fugle fra den lokalitet observatøren befinder sig på. Det er i reglen også en god ide, men det kan forvirre, hvis man f.eks. står på Amager Strand og indtaster 5 rastende Havørne herfra, når de i virkeligheden sås ude over Saltholm. Uanset hvor observatøren befinder sig bør iagttagelsen altid indtastes fra den lokalitet, hvor de(n) indtastede fugl(e) befinder sig.

DKU består af Jacob Sterup Andersen, Klaus B. Fries, Ole Zoltan Göller (formand), Morten Kofoed Hansen, Michael Mosebo Jensen, Sebastian Klein, Ulf Eschou Møller, Rasmus Due Nielsen, Rasmus Strack og Sune Riis Sørensen. Læs mere om DKU-arbejdet på <http://www.dofbasen.dk/kvalitet/>